

2025. március

„A valódi ünnep: az idő és az öröklét érintkezése. Igaz, csak pillanatra tarthat, órákra vagy pillanatokra, de enélkül a "pillanat" nélkül pusztá körforgásba merül vissza naptárunk.”

Pilinszky János

ÜNNEPELNIJÓ!

Megkérdeztünk Benneteket:

mit tudtok a hagyományos nemzeti ünnepeinkről (március 15., augusztus 20., október 23.). Íme a válaszaitok összegezve:

A megkérdezettek 90%-a fontosnak tartja, hogy megemlékezzünk ezekről az eseményekről, de, hogy mit ünneplünk ezeken a napokon, meglepő eredmény érkezett: az 5-8. évfolyamon csak 43%-ban, a 9-12. évfolyamon 60%-ban tudtátok ezt.

Ennek ellenére, arra a kérdésre, hogy szükséges-e ünnepi megemlékezést tartani az iskolában ezeken a jeles napokon, az 5-8. évfolyamon 67%-ban, a 9-12. évfolyamon 90%-ban válaszoltatok igennel.

Az indokok: nem szabad megfeledkezni a múlt dicső tetteiről, a hősekről, ismerni kell a múltunkat.

A megemlékezés módját viszont unalmasnak tartjátok, 80%-ban nem köti le a figyelmetek, és nem vált ki belőletek mély érzelmeket. Javaslataitok: egész napos programok legyenek ezeken a napokon, a szerkesztett irodalmi összeállításban pedig több videóbejátszást, zenét szeretnétek, interaktív jeleneteket, felhasználva a mesterséges intelligencia lehetőségeit, esetleg korhű jelmezeket.

Vagyis: vegyesek az elvárások!

Erre is kíváncsiak voltunk:

A honlapunk archívumában keresgélve azt tapasztaltuk, hogy az Árpádban valaha nagy hagyománya volt a farsangi mulatságoknak, kisebbek és nagyobbak, sőt még a tanáraink is jelmezt öltöttek. Majd ez visszaszorult az alsó évfolyamokra, illetve egy-két felsőbb osztályra.

Arra gondoltunk, talán jó lenne ismét feleleveníteni a régi farsangokat, ezért arra is rákérdeztünk, lenne-e hozzá kedvetek:

a 9-12. évfolyamon elutasító választ kaptunk, viszont az 5-8. évfolyam osztályainak talán érdekes lenne a jelmezversennyel, humoros vetélkedőkkel egybekötött farsangi mulatság.

De tudjuk-e mi a farsang?

A tavaszi napforduló előtti télűző, tavaszváró termékenységünnepek a föld minden pontján megjelennek Riótól New Orleansig, Velencétől az afrikai törzsek ünnepeiig.

A **velencei karnevál** az egyik leghíresebb és leglátványosabb farsangi esemény a világon. A karnevál ideje alatt egész Velence díszbe öltözik, és a városban a mulatságé és az ünneplésé lesz a főszerep. A karnevál hagyományai a középkorba nyúlnak vissza, és máig megőrizte varázsát.

A farsangi időszak másik nagy központja **Rio de Janeiro**, a riói karnevál. A látványos jelmezek mellett a szamba is főszerepet kap, hiszen ilyenkor mérik össze tudásukat a legjobb szambaiskolák táncosai a brazil farsang főutcáján, a több mint másfél kilométeres Sambadronon.

A farsang mozgó ünnep, időtartama attól függ, hogy mikorra esik a húsvét.

Kezdeté mindig vízkereszt, vagyis január 6-a, és hamvazószerdáig tart.

Az utolsó három nap a **“farsang farka”**, ennek az időszaknak a fénypontja, ami farsangvasárnaptól húshagyókeddig tart.

A magyar népszokásokban a farsanghoz számos hagyományos, vidám szokás kapcsolódik. Ilyenkor a közösség tagjai álarcos felvonulásokkal, jelmezbálokkal és népi játékokkal (nagybögő temetése, kakasütés) ünneplik meg a tél búcsúztatását és a tavasz közeledtét. Ezzel a közös ünnepléssel erősödik az összetartozás érzése, miközben a hagyományok megőrzése és átörökítése válik a farsang egyik legfontosabb üzenetévé.

Busójárás

Erre az időszakra esik a mohácsi busójárás is, a télbúcsúztató, tavaszköszöntő és termékenységvarázsló ünnep, ami a sokác népcsoport hagyományaihoz kötődik. A legjellegzetesebb eleme a **busók** felvonulása. A résztvevők fából faragott, ijesztő maszkokat és bundát viselnek, kereplőkkel és kolompokkal zajt csapnak, hogy elűzzék a telet és a rossz szellemeket. A szokás része a koporsóégetés, amely a tél végét jelképezi.

A busójáráshoz kapcsolódik egy népi monda, amely szerint a törökök előtt a Mohács környéki mocsarakba menekült emberek megalégték az elnyomást, és úgy döntöttek, elűzik a törököket. Ijesztő, vérrel festett faálarcokat és kifordított birkabőr ruhákat készítettek, majd az éj leple alatt csónakokkal átkeltek a Dunán, hatalmas zajt csapva, hogy elűzzék a babonás törököket. Bár sokan ezt a történetet tartják a busójárás eredetének, valójában a sokácok hozták magukkal balkáni hazájukból.

Az ijesztő külsejű busók mellett fontos szerepük van a humoros, játékos karaktert képviselő **jankelék**nek is, akiknek a fő feladatuk, hogy távolságot tartsanak az utca népe és a maskarások között. Ruházatuk rongyos, az arcukat harisnyával vagy más ruhadarabbal takarják el, és szalmával vagy rongyokkal kitömött zsákokat visznek, amikkel játékosan püfölik a közelbe merészkedőket. A **„szép busók”** sokác népviseletbe öltözött, arcukat fátyollal eltakaró nők, rendszerint a busók hozzátartozói.

A busójárás a magyar kulturális örökség része, 2009-ben pedig felkerült az **UNESCO** szellemi világörökség listájára is.

Árpád-naphoz közeledve megkérdeztük tőletek, mit tudtok iskolánk névadójáról, Árpád fejedelemről.

A kérdések és a válaszaitok:

1. Mit tudsz Árpádról, a történelmi személyről?

Fejedelem volt, a magyar törzsszövetség fejedelme volt, unokáját Taksonynak hívták, jelentős szerepe volt a honfoglalásban, Magyarország alapítója, a 7 törzs vezetője volt, honfoglaló.

2. Szerinted milyen tettei által lett híres Árpád?

A honfoglalásban harcolt, jó ember és jó vezető személyiség volt, elfoglalta a Kárpát-medencét.

3. Miben lehetett más az Árpád-kor, mint a mai?

Ma már nem jurtákban élünk; akkor nomád életmódot folytattak, a technológiában fejletlenek voltak a mai gondolkodáshoz viszonyítva.

4. Büszke vagy-e rá, hogy az Árpád fejedelemről elnevezett iskolába járhatsz?

Igen. (100%)

Az Árpád-korhoz számos **érdekesség** fűződik, most csak dióhéjban:

- Az Árpád-kor (895-1301) Magyarország történelmének egyik fontos időszaka. Árpád vezetésével a magyar törzsek elfoglalták a Kárpát-medencét (895-900). Rá 100 évre I. Szent István megalapította a magyar államot, amit minden évben augusztus 20-án ünnepelünk. A kereszténység felvételével az egyház szerepe is egyre fontosabbá vált, az Árpád-háziak között több szent is volt, például Szent Margit és Szent Imre.

Ebben az időszakban alakult ki a magyar királyság első jogi és politikai rendszere.

- Az Árpád-ház, mely már a honfoglalást követő időktől létezett, kétségkívül hazánk történelmének legjelentősebb dinasztiája volt. Az elnevezés voltaképpen arra utal, hogy a dinasztia uralkodói Árpád fejedelem leszármazottjai voltak. A dinasztia 1301-ben kihalt, és ezzel véget ért az Árpád-kor.

I. Szent István ezüst dénárja

Árpád vezér - Képes Krónika

Szent István - Képes Krónika

Hogy éltek akkor a magyarok?

A korszak végéig jellemzően tanyaszerű, egy-két házból álló települések léteztek, kicsi, 12-30 négyzetméteres házakban éltek, amelyek a földre mélyesztve álltak elszórtan.

Csak a lányok és az asszonyok aludtak a házakban, a fiúk és a férfiak kinn, az állatokkal éjszakáztak. Utcák, terek nem igazán léteztek, a templom köré építkeztek.

A családok önellátók voltak, pirkadattól estig dolgoztak.

A gyerekek akkor is szerettek játszani, pl. malmoztak, de a régészek apró agyagállatokat és -edénykéket is találtak, valószínű ezek is gyerekjátékok lehetnek.

Az élelmiszerek közül többféle gabonát (búzát, kölest) ettek, ezeket kásának vagy kövön sültt lepénykenyérként fogyasztották. A húst szárítással, sózással tartósították, de a nyereg alatt puhított hús létezése csak legenda. Ha a víz fertőzött volt, a gyerekek is bort ittak! Gyakori étük volt a *tarhó*, amelyet a felforralt tej beoltásával készítettek, és a mai joghurthoz hasonlított az állaga.

Hagyományos ősi magyar ételek

Tarhó

Az oltott tej a korabeli emberek joghurtja. A sűrű, savanykás tejterméket kásával, lepénnyel ették.

Kása

Árpából, kölesből, kukoricából, hajdinából, búzából vagy rozsból készült. Tejtermékkel, édesen ették.

Dödölle

„Egy tál dödölle, ettél-e belőle?”

A megfőzött, összetört krumplit liszttel besűrítették, ezt megsütötték, tejfölös zsírral, pirított hagymával kínálták.

Még számos érdekesség, esemény kapcsolódik az Árpád-ház uralkodóihoz, családtagjaihoz, ha kíváncsiak vagytok rá, fejtsétek meg az alábbi kvízt, és a betűrejtvényel együtt küldjétek be az arpadmozaikok@arpad-pecs.hu címre, határidő: **március 10.** A megfejtők között Árpád-napon jutalmakat sorsolunk ki! **Ne felejtsetek a megfejtésekre a neveteket és osztályotokat ráírni!**

Árpád-kvíz:

1. Az Árpád-ház melyik tagja élt a Nyulak szigetén?
2. Ki, melyik regényében örökíti meg az ő életét?
3. Hogy hívták korukban az Árpád-házat?
4. Melyik Árpád-házi uralkodó hozatta be az első keresztény papokat, és épített először templomokat?
5. A Szent Erzsébethez fűződő legendában milyen virág szerepel?
6. Ki volt az utolsó Árpád-házi uralkodó?
7. Hogy hívták I. Szent Istvánt a megkeresztelése előtt?
8. Hogy hívták I. Szent István feleségét?
9. Melyik királyt vakítottatta meg Könyves Kálmán gyermekként, apjával együtt?
10. Mire vonatkozott II. András 1222-es Aranybullája?

Szókereső

Keressétek meg a betűrácsban elrejtett szavakat (a megoldásokat az írásokban is megtaláljátok)!

1. Egyik Árpád-házi szent.
2. Oltott tej.
3. Híres karneválok helyszíne.
4. Ilyen táncversenyt rendeznek a karneváli ünnepségen.
5. Ekkor kezdődik a farsang.
6. Így nevezik a farsangi időszak utolsó 3 napját.
7. A busójáros másik fontos alakja.
8. Farsanghoz kapcsolódó népszokás.
9. Árpád unokája.
10. Ilyen játékot (is) játszottak a gyerekek az Árpád-korban.

T	A	R	H	Ó	L	Y	U	I	P	Q	U	V	J
F	G	S	É	T	Ü	S	A	K	A	K	Í	A	Y
A	K	A	E	Q	G	P	O	K	W	Z	N	V	S
K	M	L	D	S	X	U	I	J	K	K	J	Q	D
R	V	E	L	E	N	C	E	E	E	E	O	M	C
A	Y	Q	C	W	R	C	R	L	R	G	P	A	O
F	N	I	M	R	B	E	E	M	Y	S	Q	L	N
G	O	D	G	Z	S	R	I	J	T	A	A	O	O
N	S	A	Z	Z	M	T	N	W	B	Q	N	M	E
A	K	Z	T	R	N	J	D	M	I	A	F	W	T
S	A	D	I	E	K	O	A	C	O	S	D	M	E
R	T	I	Z	J	X	Z	W	N	P	B	V	O	W
A	N	S	S	T	S	V	F	Y	Q	Y	T	S	Y
F	C	R	B	I	H	E	R	B	M	A	W	X	B

Verselő - szárnyaló - szabad lélek - írom, amit megélek...

Husztai Christian: De azt akarom...

Mint sűrű, fekete mély űr, mely ha fáj is,
magával ragad.
Akár, mint az óceánon egy csillagfényes
éjszakai áradat.
Egy füstbe burkolózott későestesti pillanat.
De azt akarom, ragadjék el minél előbb,
mielőtt kiapad.

Mint ékes vázába tett bimbózó, halovány
rózsacsokor.
Akár gyönyörű ruhán hosszan kötött pasztell
fodor.
Egy virágokkal teli, harmatdús, szúrós
csipkebokor.
De azt akarom, borulhassak puha kertjébe,
édes nyomor.

Mint egy hosszú, nehéz éjszaka utáni
napfelkelte látványa.
Akár hideg téli estén melegszívű milióval
hazavárva.
Egy szer aminek ha ember függője, keserédes
a hiánya.
De azt akarom, ha fáj, ha nem, várjon s
húzzon magába.

Mint egy meleg, nyári zápor lágy érintése
bőrömön.
Akár érzelmeken, agónián alapult ösztönön.
Egy forró, pirosuló, sőt lángoló katarzist
tápláló vízözön.
De azt akarom, sodorjon, sejtelmesen
suttogó gyönyörön.

Mint egy naiv, s túl gyermeteg, reménytelen
veszedelem.
Akár mint szomjazó s vágyakozó, nett
bíborrengeteg.
Egy hozzá tartozó erős, mélyfekete szempár,
könyörtelen.
De azt akarom, hogy az enyém legyen....

Kovács Martin: Lassan itt az év vége

Lassan itt az év vége
De ennek a kapcsolatnak nincs vége
Úgy érzem magam, mint egy mesébe'
Amikor veled vagyok egy időbe'
Az a szempár mely rám ragyogva néz
Míg a csókod édesebb mint a méz
Ölelésed nyugtató
Szerelmem irántad duzzadó
Szeretlek ma holnap örökké
Veled válok újra kölyökké

Anonima: Távolság

Itthon vagyok
Biztonságban
Körbeölel a csend hangja
Messze vagy
Elhagytál
Mindig távol voltál
Mégfognálak
Érintenélek
Ölelnélek
Nagy szárnyammal
Angyal vagyok
Idebújnál megint
Angyal neked valaki?
Ölel téged érintve?
A lelkedet öleli?
Hagyja hogy repülj?
Együtt lélegzik?
Egy a szárnyatok?
Elszorít a félelem
Marcangol a bú
Kétségek közt
Szabadon
Szárnyaljon a jó
Érintsd meg a
Szárnyamat
Felrepítelek
Nap fölé
A csillagporba
Megölelem
Lelkedet

Verselő - szárnyaló - szabad lélek

- írom, amit megélek...

Schweier Robin: Néha

Néha oly idegennek tűnik minden,
És elveszettnek érzem magam.
Olykor az óra mutatója csak kileng,
Mégis minden változatlan marad.

Néha egy burkot teszek magam köré,
Hogy a külvilággal ne érintkezzek.
Csak megyek, félek nézni magam mögé,
Mert a Föld szakadékja elnyelne.

Néha csak eltűnök a világunkból,
Kóválygok lelkem labirintusában.
S a kötél, melyet magam után húzok,
Elszakad, nem látok a haláltusában.

Majd, mint lángoló főnix, ég minden,
A szerelem felém nyújtja karját.
Egyetlen irányt mutatva visz ki innen,
De sosem fedi fel az arcát.

Néha a tükörrre egy pillantást vetek,
S csodálkozom, mennyire változtam.
Mióta egy angyal szorítja kezem,
Az összes porcikám csak lángolna.

Néha... Néha csak szimplán nem értem.
Oly sokszor elvesztem, mégis boldog vagyok.
Hogy tehet valaki ennyi mindent értem?
Semmim sincsen, mégis gazdag vagyok.

S a labirintus, mely az elmém szüleménye,
Már nem létezik. Végleg kijutottam.
A burkot, amit állítottam magam védelmére,
Már nem kell, teljesen leromboltam.

Az óra mutatója visszaállt és csak ketyeg,
Az életem rendbe jött, minden oly közeli.
A szívem mai napig a történteken mereng,
S az angyalom egy életre magához öleli.

Zidarics Attila: Levél-történet

Szép az idő. Pont elég hideg van ahhoz,
Hogy a hűvösben arcod közelítsen a
piroshoz.

A hosszú sétádon van időd, hogy
elgondolkozz,
Millió történetet a képzeleteddel létre
hozz.

Ilyenkor nyírek kopasz ágai mozdulnak
szépen,
S az ott maradt levelek is lehullnak készen.
Bús, tarka levél hullik az égben,
Mondván hosszú történetét az évben:

"Tavaszban, meleg napsütésben teremtem,
Kínzó nyári hőséget izzadva túléltem,
A végére le is izzott bőröm, így hát nem,
Akkor sem tarthattam meg zöld üdeségem.

Ősszel minden színekben pompázott,
Hittem, hogy elértem az új fiatalságot.
Sárga színem miatt sok ember
csodálkozott,
Barnaságom okán új bőröm elhajlott.

Ősz végére végre végem elért,
Testvéreim lehullván érték el a reményt.
Téli szélben ágam kezdte megadni magát,
Tél végére én is feladtam végül a csatát."

#JÓKAI200

Tudtad, hogy Jókai Mór néven
anyakönyvezték?

Tudtad, hogy sok mindentől
félt, többek között a kutyáktól,
a szakállas zsidó házalóktól, és
rettegett attól, hogy élve
eltemetik?

Tudtad, hogy szeretett főzni,
Kakas Márton álnéven még
recepteket is írt?
Kedvencei: hal, a paprikás csirke, a
főzelékek és a töltött káposzta.

Tudtad, hogy 2003 nyarán
kisbolygót neveztek el róla, amely
kb. 4-5 km átmérőjű és 5,54 év alatt
kerüli meg a Napot?

Tudtad, hogy tornázott,
vívott, lőtt, rajzolt, festett,
elefántcsontból kis szobrokat
faragott, szőlészkedett,
gyümölcsöt természetett,
értékes tengeri csigákat
gyűjtött, 8 cm-es
távcsövével rendszeresen
kémlelte a csillagokat?

Tudtad, hogy 50. írói jubileumán még a
magyarországi szabadkőműves páholy
tagjai is felköszöntöttek és méltatták?

KIADÓ

Pécsi Árpád Fejedelem Gimnázium és Általános Iskola
7632 Pécs, Aidinger János út 41.

Olvasható online: <https://arpad-pecs.hu/>

Újságírók:

Brauner Adél, Fekecs Viktória, Lakatos Nimród, Rabnecz Gréta Ruppert Balázs, Szűcs Larissa, Temmert Eliza, Zidarics Hanna

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Kovács-Burján Gizella

TERVEZŐ SZERKESZTŐ:

Szabóné Illés Erika

FELELŐS VEZETŐ:

TAKÁTS-KAPOSZI LAURA